

Beszámoló a Dombóvári Értéktár Bizottság 2025-ös munkájáról

A bizottság első taggyűlését május 10-én tartotta.

A bizottsági ülésen Müller Ádám elnök tájékoztatta a tagokat a Hungarikum 2025. pályázatról, az azzal kapcsolatos terveiről, elképzeléseiről. A pályázatban az I. területen belül két cél megvalósítására tett javaslatot. Az egyik a *Dombóvár környéki fehérhímzés mintakincse* című kiadvány megjelentetése. Ennek tervezetével (szakmai anyag és költségvetés) dr. Kriston Vízi József múzeumi főtanácsos, muzeológus kereste fel korábban az elnököt.

A kötet kiadása elősegítheti a vármegye és országszerte jegyzett dombóvári és környékbeli hímzés minőségi újraalkotás tradícióit, az újbóli figyelemfelkeltést, a mintakincs esetleges értő megújítását és továbbfejlesztését, e sajátos hímzéskultúra (technika, díszítő eljárás és motívumkincs) beemelését a Tolnaikumok körébe (esetleg már 2026-ban)! A Kárpáti Jánosné és Cser Mária által együtt jegyzett táji bevezetőt – mai néprajzi ismereteink felhasználásával – érdemes felfrissíteni, kiemelve e sajátos, de a néprajzi szakirodalomban mai napig mostohán kezelt Kapos-mente jellegzetességeit. A kötet megjelenése esetén könyvbemutatókra kerülhet sor a Kapos-Koppány-mente településein. A kellő érdeklődés felkeltése után a későbbiekben szakkörvezetői képzés indulhat Dombóvár székhellyel, és ennek folyományaként a Kaposmenti fehérhímzést bemutató szakkörök jöhetnek létre a vármegye területén.

A helyi értéktárbizottság tagjai már korábban is részt vettek és jelenleg is részt vesznek helytörténeti feltáró, kutatómunkában. Ennek eredményeként, a korábban helyi védettség alá került épületek (1999, 2001) történeti értékű épületek néven leírással, fényképpel bekerültek a helyi értéktárba (42 épület), az emblematisabb közintézményekre, épületekre három nyelvű információs tábla került (gimnázium, fatelítő, vasútállomás, polgári lakások, templomok stb., 25 épület). A Dombóvár-Szőlőhegy városrészen kutatás eredményként a kis utcák, dűlők régi eredetű neveket kaptak (Kapinya dűlő, Gili horhó, Dáró utca, Cserfa utca stb.). Dombóvár Város Önkormányzata a 2025-2026-os évben a várost és a külterületeket is érintő úthálózat javításába, fejlesztésébe kezdett. Ehhez kapcsolódva tervezi az utcánév táblák cseréjét is.

Pintér Szilárd polgármester felkérte az értéktárbizottságot az új utcatáblákkal kapcsolatos ötletek, elképzelések, vélemények megfogalmazására. A bizottság az utcatáblákon a város egyes településrészeire jellemző történelmi-történeti emlékekre és kulturális hagyományokra épülő és azokat megjelenítő szimbólumok, jelképek használatát javasolta. Ez alapján: a belvárosi részen a település névadó Dombai, Dombói család vára jelenjen meg; az újdombóvári (Esterházy-telep, vasutas telep) részen mozdony; a túskei városrészen (korábban ciszterci monostor volt a területen) a monostor; a kertvárosi városrészen a Kaposmenti hímzésből virág motívum; a szőlőhegyi városrészen (szakrális helyük a Szent Anna Kápolna, korábban búcsújáró hely) a kápolna kerüljön megjelenítésre. (A beadott pályázati anyagban a fehérhímzés kiadvány megjelentetése, továbbá 125 utca utcatábláinak tervezése és kihelyezése szerepelt, megpályázott összeg: 3 942 000 Ft.)

A Hungarikum Bizottság értesítette a pályázatot benyújtó önkormányzatot a nyertes pályázatról, a 2025-ös évben megtörtént a támogatási szerződés aláírása és az összeg átutalásra került. Ennek köszönhetően 2026-ban megjelenhet a Kapos-menti hímezéskultúrát bemutató kiadvány, és 50 utcában új táblák kerülnek kihelyezésre a pályázaton nyert 2 500 000 Ft-ból.

A bizottság a 2026-ban kiírásra kerülő Hungarikum pályázatát az értéktár elemeit bemutató Roll Up-ok, Rákóczi János mestercukrász munkásságát, valamint a Rákóczi túsós lepényt népszerűsítő rövidfilmek elkészítésére, továbbá Dombóvár város bel- és külterületein a fennmaradó utcák utcatábla cseréjére tervezi beadni.

A Tolna Vármegyei Értéktár kulturális örökség kategóriájába bekerült dr. Balipap Ferenc (1948-2013) közművelődési szakember, közösségfejlesztő, szociológus, a művelődési otthon igazgatója munkássága.

A bizottság meghívást kapott a „Vár a Megye” - Tolna Vármegyei Értékek Napjára, amely június 13-án, Kisdorogon került megrendezésre. Az értéktár bizottság Buzánszky Jenő (1925-2025) labdarúgó, az Aranycsapat egykori tagja, a Nemzet Sportolója munkásságát bemutató standdal, Buzánszky-totóval várta az érdeklődőket. A programon részt vett Pintér Szilárd polgármester, Nagy Roland alpolgármester és a képviselő testület több tagja is. Az esemény része volt a Tolnaikumok ünnepélyes bejelentése és az értékdíjak átadása is. A Dombóvári Értéktár Bizottság kimagasló hagyományőrző, értékfeltáró, értékmentő és népszerűsítő tevékenysége elismerésül Érték-Díjban részesült, amelyet Dr. Say István, a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság elnöke adott át. Buzánszky Jenő labdarúgó munkássága az elismerő Tolnaikum címben részesült, amelyet ifj. Buzánszky Jenő vett át a vármegyei bizottság elnökétől.

Az Agrárminisztérium országos értéknylvántartó felületet hozott létre, ez az úgynevezett NEKTÁR értéknylvántartó felület, amely a jövőben azt a célt szolgálja, hogy Magyarország - településektől, határoktól és szakkategóriáktól függetlenül - minden értékét összegyűjtse és elérhetővé, egyszerűen kereshetővé tegye a nagyközönség számára. A felületre a települési szintű bizottságoknak a helyi értékeket kell feltöltenie, a vármegyei vagy magasabb szintre került értékek feltöltését az adott bizottságok végzik. A Tolna Vármegyei Értéktárral történt többszöri egyeztetést követően Müller Ádám elnök az év második felében a NEKTÁR felületre feltöltötte a helyi értéktárba eddig felvett értékeket bemutató szöveges tartalmakat és fotókat. Az érdeklődők ezt az interneten a Hungarikum.hu oldal/NEKTÁR menüpontjában a település nevére, a szakkategóriákra, illetve az érték nevére történő keresésével találják meg.

A Múzeumok Éjszájára (június 21.) Balipap Zsuzsa értéktári tag totót készített (Őri Gábor kiadványszerkesztő közreműködésével), amit a Dr. Szőke Sándor Helytörténeti Gyűjtemény előtt elhelyezett standon tölthettek ki a látogatók. Emellett az értéktár elemeivel, helytörténeti kiadványokkal is megismerkedhettek az érdeklődők.

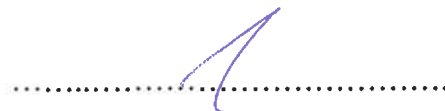
Az október 4-én megrendezett Újdombóvári Őszi Fesztiválon értéktári sátrat, standot állítottunk fel, ahol a programon résztvevők megismerkedhettek az értéktár munkájával, a helyi értékekkel. Erre az alkalomra készült az értéktár bizottság harmadik kiadványa, amely A5-ös formátumban felsorolja, röviden bemutatja az értéktár 60 elemét, helyenként fotókkal illusztrálva. A kiadványt Balipap Zsuzsa értéktári tag szerkesztette, Őri Gábor kiadványszerkesztő és Kiss Barbara könyvtáros közreműködésével.

Az értéktár bizottság második taggyűlését november 5-én tartotta. Az ülés 2. napirendi pontjában az alábbi javasolt értékekről döntött a bizottság: *A dombóvári amatőrfilmes mozgalom* - összeállította: Balipap Zsuzsa (1/2025/11/05) sorszámmal; *Fenyvesi Béla zenész, dalszerző, pedagógus munkássága* - összeállította: Balipap Zsuzsa (2/2025/11/05) sorszámmal, 7 fő részvételével, egyhangú szavazat mellett kerültek be a helyi értéktárba.

Az ülés 4. pontjában a bizottság elnöke az értéktár munkáját több irányú tevékenységével évek óta segítő személy, Őri Gábor új értéktári tag felvételét javasolta, melyet a bizottság 7 fő részvételével, egyhangú szavazat mellett elfogadott. Az új tag felvételéhez szükséges a képviselő testület határozata is. Kerényi Zsolt iskolaigazgató már nem tevékenykedik alpolgármesterként, a bizottság azonban a továbbiakban is számít szakmai együttműködésére, munkájára. Pappné Farkas Gabriella elfoglaltságai miatt 2026. 01.01-től lemondott értéktári tagságáról. Köszönjük az eddigi sokoldalú értéktári munkáját.

Tisztelettel kérem a testületet, hogy támogassa a bizottság új tag felvételére vonatkozó javaslatát, egyben kérem, az Értéktár Bizottság 2025. évi munkájáról szóló beszámoló elfogadását.

Dombóvár, 2026. 01. 04.

Müller Ádám

elnök